

UNIVERSUL LITERAR

Director: ȘTELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

11, STRADA BREZOIANU, II

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

MONUMENTUL EROILOR DIN ODOBEȘTI

de sculptorul Dăruș

RA

SUMARUL :

N. I. Gheorghe-Niger	Un atac ceferist
G. Grigoriu	Tu fericire
M. G. Gelariu	Clipă
Donar Munteanu	Depart
Demetrius	Pastel
Poezie	Epigramă
Dr. I. Chiriac	Domnia lui Pluton
N. Tinc	Lui Macedonski
Al. Bileciurescu	Tristețe
I. Mirculescu-Mirandy	Dor
Am. Năvarie	Un dor
P. Vaier	Cântec
Paul Florescu	Fica Mărei
Aneta Popov	Pentru mai târziu
G. A. Popov	Gara
E. Ion Iliescu	La nunta lui Petcu
Zaharia	Mai sus
Cronica Bucureștilui	— Poșta Redacției, etc.

Costul publicației
„Universul Literar”
este următorul :

Inserții și reclame 1 leu
linia.

Anunțuri financiare, 75
bani linia.

Anunțuri de la instituții
mari, cari nu cad în
categoria celor finan-
ciare 50 bani linia.

Anunțuri pentru Loteria
Statului Român, 25
bani linia, mica publicitate
5 bani cuvântul.

Celelalte categorii după
înțelegere.

Diracția unei reviste literare

foarte răspândită dorește a și
pune colabatori, la dispoziția
d-lor autori, de lucrări origi-
nale. Pentru amănunte scriși :
Orășianu, str. Academiei 5.

346

Linje de Damă

special Barbătească

increșcă I. I. Ionescu

— STR. CAMELIEI 1 —

BLUZE și cusături

românești
Strada General Lahovary
No. 76 (— COSCO).

Ion I. Gheorghe

Avocat
Post Comisar Regal C.-Marșal
Str. Măruți 35
Telefon 28/15

Vasile St. Costodorescu

Avocat
Str. Măruți 35

Telefon 21/58

N. FLORIAN

AVOCAT
Strada Vântului No. 12

Cărți bune și interesante

la administrația ziarului

= UNIVERSUL =

Se găsește în vânzare următoarele volume :

ALMANACHUL ZIARULUI „UNIVERSUL”
pe anul 1921. Lei 4.—

Memoriile Regelui Carol, 17 volume
culeși completă. Lei 10.—

Carol I Regele României. „ 2.—

Memoriile împărătesei Luisa a Saxoniei „ 1.50

Pășanii împărătești ale lui Petre
Schinder. „ 1.—

Regina hârtăriei. „ 4.50

Conversații moderne în 6 limbi. „ 5.50

Călătoria în India, 2 volume „ 3.—

Dragoste în alte timpuri, 2 vol. „ 2.—

Tragedie antică „ 1.50

Boale venerice „ 1.—

Aventurile unui călugăr. „ 1.—

Doă Nuvă de Carmen Silva. „ 2.—

Rugăm a se adăuga poșta pentru fie-care comandă.

UNIVERSUL LITERAR

TU FERICIRE

DEPARTE

Tu fuși, licoarea turburei fărâne...
Ca 'n basme arzi pe creanga-ți parfumată...
Și-atâna ochi de seva ta se 'mbată
Dar miezul tău tot negustat rămâne.

Smucind din greu tulpina cea uscată
Vădăm c'o să te scuturi azi ori mâne...
Și zilele ne pler ca niște zâne
Din viața ce-o stropim sub tine toată...

Terziu când trupul ni-e mai mult fărână
Nu scapă de pe trunchi uscata mână
Și 'n brazda la făptura ni se 'ncheagă

Și tot atunci, schimbași în seve fine,
Nu mălțăm și trecem noi în tine
Pe creanga ce mai mult de cer te leagă.

George Gregorian

Departe...

Departe, departe, atât de departe de tine,
Atât de departe și-atât de străin!
«Că nu-mi mai știi calea e poate mai bine,
E poate mai bine, ca floarea de nufăr,
Să plâng peste valuri, să rabd și să sufăr»

S'aprimdem o lume de palim, mereu, —
Să suferi întruna, să sufăr și eu
Și viața să-ți fie un chin?
Mai bine eu singur să plâng în pustiu,
Sau inima-mi doarmă ca mortu 'n sicriu.

Și dacă vre-odată îți vine în minte
Imagina celui ce-ți scrie acum,
Soptește în taină o rugă fierbinte,
Privește spre-albasru al cerului cori,
Și piânge-l o clipă cum plângi pe-am mai
Ce trece pe jalnicul drum.

Donar Munteanu

Un atac... ceferist

În întinericul pe care-l îngroasă ceata, abia licăresc două, trei lumini dela un macoz. Stația slab luminată, se arde în pustiuul negru al câmpiei. Singele din fata dungii de piatră la care se opreste pietrișul dintre ea și clădirea stației, se înclină ușor, acoperite de puzosul înghetată. În dreapta și în stânga, dincolo de zăvoaie, până la lumina.

Timpu pare că și măsoară clipele dela tic-tac-urile repezi și înăpăstiat răsunătoare ale... în tăcerea adâncă.

Mineri nu se mișcă în încăperile de los destinate serviciului... Se vede că nu se așteaptă niciun tren și somnul în încornenit pe tot ai stației în ciuburile lor.

- Din când în când câte-o ră-

bufnire de vânt vâjzolește ceafa și trece așa sgomotul aerului în mișcare, măbind firigul. În dreptul uneia din ferestrele cătului de sus se opreste o umbră, înăuntrul încăperii ce se luminase cu câteva clipe mai înainte.

Se apleacă și caută ațent umbliand parcă să străbute întinericul și să vadă ceva.

În acea clipă începe să s'audă de departe, lăcâjtu' aci mai înălsit aci mai lămurit al unui tren parcă.

Umbra se face nevăzută și după câteva minute, în încăperea care poartă afară tabla cu inscripția „Sede stației”, se ivese un chipiu cu obisnuita emblemă care parcă da aripi gândurilor de sapt dânsar. Ceva tot atât de nsemnat ca

chipiul e o haină scurtă în blănită și cu guler mare de blană care îngroasă și face să pară respectabilă persoana d-lui șef.

Încolo, statură, chip, ochi înălsți sunt semne de luat puțin în seamă.

Sgomotul ritmat se apropie din ce în ce mai mult, iar pe fata d-lui șef se zăvăveste ceva ce tine de nerăbdare și parcă de neliniste.

Își ridică gulerul care-l înălsțește mai tot obrazul și ivese în fata stației, iar frigidul și fierbul se face involuntar să și scribuliască uneri, ceea ce de gulerului prilej să se ridice și mai mult, pe când capul se ațindă și începe tare în binefăcătoare, desmierdare caldă a gulerului.

Pe când sgomolul e acum de tot aproape domnul sef se apropie de dunga de piatră și își înfige privirea păbrunzătoare în dreapta. — Parte din-spre care venia sgomolul.

Nu trecu mult și în întunericul cetos se închipui ceva în formă ce se mișca apropiindu-se cu sgomot fără răsuset.

Era o drezină. Patru inși o ocupau. Drezina se opri. Patru inși coborâră în tăcere, desținzându-și membrele amorțite. Doi rămăseră mai în urmă erau mai în urmă în ierarhie. Doi se apropiară de sefi. Salutară și își dădură căciulele țuguite mai pe ceafă.

— Ei, cum e? întrebă seful. Băiat ori fată?

— Băiat, sefule și sperăm să-i tace bine moașa buricul, roști, zâmbind unul din cei doi clipind din ochi.

Seful se îndreaptă spre încăperea obișnuită; cei doi îl urmăriră. Ceilalți doi urniră drezina să o dea pe o linie moartă.

Seful sezu. Unul făcu mai mare lumina lampei. Sezură și el apoi.

— Ia spuneți.. zise seful punându-și piciorul drept peste stânga și potrivindu-și mal la îndemână să-i fie capul între cele două aripi ale gulerului.

— Apoi sefule, trenul-navetă e pe drum. De îndată ce iam aflat continutul, ne-am oprit ochii la două vagoane de la coadă.. adică, pe care am făcut noi să fie puse la coadă. Sînt pline ochiu, cu stufe, cu ghete, cu ciorăpărie, unul și altul numai cu coloniale.

— Minunat.. roști seful cu adăncă multumire în ochii licăritori.

— Vagoanele sunt însoțite fiecare de câte trei soldați.

— Dyacei se înceură treaba.

— Nu, sefule; devine mai cu haz. Precum am zice..

— Ei, cum?

— Ne-am oprit cu drezina la chilometrul din dreptul satului și ne-am dus de-am ves-

tit pe Vulpan cărcinarul să fie gata cu căruțele apoi am pus pe Caprarul să si mobilizeze rezerviștii; fiecare să aiba revolverul încărcat. Am stabilit planul de atac, după ce ale două vagoane, desfăcute de tren, vor rămănea în stație; se va întâmpla, ori rezistentă și atunci soldații vor fi uciși; ori spaimântați de focurile trase n aer vor da bir cu înșușii.

— Dar să facem și moarte de om mormăi seful, însă mai mult de formă.

— Cine i-a pus să se gândească la haza armată, Parcă ar fi posibilă vre-o paza odată ce asociația noastră vrea un lucru roști povestitorul cu cruzimea banditului și cu siguranța celui ce știe că nu va fi prins, că nu va fi pedepsit.

— Vorba e, tovarășe, pu fi siguri de o „inventariere” fără dosire, a lucrurilor? întrebă seful.

— Petre a rămas acolo și îl știți cât e de ochi-in-patru și cât ne e de devotat..

— Bine, atunci. Pe la ce ceas crezi să fie Naveta la chilometru?

— Fără gres, pe la Patru de dimineată.

Seful cătă la ceas.

— Care va să zică, peste două ceasuri. Foarte bine.

S'auzi semnalul cunoscut.

— Acceleratul.. și fără întârziere zise seful.. Știi ce una, Motoiule? Ia urcă-te pe masină și fă pe fochist; trebuie să fie Mandrea.. să oprească la chilometru. Motivul? defect la masină. Tu mi te dai jos acolo și conduci tu toată „operația”. Mă înțelegi.. După ce încui tot în „depoul” nostru, te întoreci cu „Galatiș”, îmi lași o vorbă din fugă și te duci la București să vestiști pe olientii noștri, ovreli..

— Bine, sefule.. Fac precum zici.

Își aprinseră țigări și începură a vorbi de tot felul de „operațiuni” făcute până acum, dela 1918, după plecarea nemților și de când le dăduse n

gând această norocoasă „ceciujală” tainică.

La început, firește, lipsindu-le experiența și curajul, mergea sebiopățând „afacerea”. Din ce în ce veni „organizația”, întinderea „asociațiilor”, de exploatare extra-comercială și găsierea „delincvenților”. Acum nu mai putea fi vorba de teama de trădare, de măsură repressive. Sperau din potrivă, să eternizeze lucrul, care, să devie un drept „ab-antiquo”.

Dacă „comerțul este hotie” după nu știu care maximă, de ce hotia n'ar fi comerț. Ia îndemână funcționarilor Statului? Mijloc ușor de a lupta cu scumpetea, sigur de a face rentieri în timpul oel mai scurt. Îi făcea să creadă în statonnicirea și în generalizarea meseteșugului, întămptirea că însuși Statul, — respectiv anume departamente ministeriale, — dau la C. F. B. haeșisuri, numai să se urmească anume vagoane, într'adevăr uitate pe linii moarte.

Și le sculpa privirea și parcă se îngrășau văzând cu ochii, în timpul acestei discorșțiuni în perspective nestruș de ispititoare în viitor.

La o stație mică, la care numai o lampă fumegoasă miște în încăperea de trecere, un tren s'a oprit pentru câteva minute.

Un impiegat de mișcare cu înfățișare de somnoroș scribulit de frig, este de față la oprire, și nu vede niste umbre strecurându-se între cele două din urmă vagoane și restul trenului, și nu aude un cîndat sgomot de fierărie.

Trenul fluieră și pleacă; două vagoane rămân la vreo cincizeci de pași departe de stație.

Un individ care stătuse de o parte se apropie de impiegat; acesta îl recunoaște. Îl întinde mâna zâmbind, și amândoi trec după stație, unde așteaptă patru căruțe mari și vreo opt samșari.

— Haide.. le zice individul.

Se apropiară de cele două vagoane și traseră usile.

— Care-i acolo? se auzi un glas somnoroș.

— Hei, băieți... a ajuns trenul. Dati-vă jos... le zise unul.
Câte trei soldați se coborâră, din fiecare vagon de marfă cam întepenți de frig, însă nedestepți bine din somnul amorfitor.

— Cum, ajunși, mă! strigă unul din ei, necăjit cântând șoprojur...

Atunci un foc de revolver răsună în preajmă...

— Pe ei, mă! porunci un altul.

Soldații pricepură că erau ateuți, însă armele și le lăsară înăuntru.

Alte focuri de revolver răsunară în timp ce unii puneau mâna pe ei.

Soldații încercau să se lupte, dar strigătul de durere, al unuia din ei: „aoleo! m'a omorât!” îi făcu pe ceilalți s'o rupă de fugă, urmăriți de alte focuri de revolver.

Și în timp ce bietii oameni se împrăștiară în întunecimea câmpului înghețat, bolovănos, căruțele trăgeau înaintea vagoanelor și descărcarea începea cu grabă, cu pripărire însă, cu rost.

După ce toată marfa trecu în căruțe vagoanele fură date pe-o linie moartă și puși soldaților lăsați înăuntru; erau marfa compromițată.

Planul izbutise: „asociația” celeristă își asigurase un câștig enorm... Publicul are să citească încă un „fapt divers”, în ziare, iar siguranța generală avea să rămână cu încă un fapt, nedescoperit...

Ol tempora, ol mores?

N Rădulescu-Nistor.

PASTEL

Pe clăi de pae, mii de vrăbii
Se gălcesc, se duc și vin;
Par norii pânze de corăbii
Pe marea cerului senin.

E cald. Pe gândurile mele
Plutesc, atâta sânt de mic,
Închid volumul de nuvele,
Din care nu-nțeleg nimic.

Un porc cu seminul său de ploae;
Un cârd de găște cearcă 'n sbor,
Bătând din aripe greoce,
Să treacă vântul isvor;

Un cal bătrân trudit de lene,
Abia mai prinde iarba 'n bot;
Își pierde umbra prin poene
Un băietan, și-atâta tot!

V. Demetrius.

ZILE DECOLORATE

Frunzele decolorate
Ale parcului pustiu
Picură rugină toamnei
Și amurgul ei târziu...

Plânge apa la fântâne
Și se 'ntind melancolii,
Îmi așterne toamna 'n suflet
Dureroase nostalgii...

Trist ritmează o orchestră
O romanță demodată,
Dorul meu colindă lumea
Clipelor de altă-dată.

Și cum stau cuprins de vraja
Ruginii decor,
Toamna-mi picură în suflet
Ne-nțelesul ei fior...

Mircea Gheorghiu

POEME IN PROZA

TRISTETE

Aiarsă natura chinată, gemă în luptă cu furia care se scute și urlă — copacii se încozoie sub vântul care bate — cerul, văduv de tovarăși — luna, se arată și mai sinistru în această singurătate aparentă — stau la fereastră și privesc afară această stare anormală a elementelor. Un pom în fața ferestrei mele, abea se

mai ține. Vântul cu o furie nebună, îl sgușue cu putere și bietul arbore din ce în ce se golește de frunzele care au rămas pe el. Deodată se aude ceva trosnind și pomul cade la pământ, răpus de urgia nemiloasă a vântului... Parcă s'a rupt și ceva din mine! Mă îndepărtez de la fereastră și simt o tristete adâncă ce s'a

coborât în sufletul meu. Deodată privirea mi se oprește pe portretul Ei care-i așezat pe masa mea și simt cum mi se vălesc lacrimi care curg în încozoie pe fata-mi în timp ce afară, natura chinată gemă în luptă cu furia care se scute și urlă.

Alexandru Bădescu

RĂSPLATA

... să fi fost mult timp. De când se petrecea în satul Dobro, erau niște bălțari, anume Ili Iancu, care erau niște oameni ilici, ea... nu era de... să se fi tras și ei la rândul lui din alți bălțari, părinți sau bălțari, care veniseră mai de mult în sat. Dar lucru hotărât era că... când... bine cu lumea, ajunsese încet, încet, noțar.

Poate din pricina că era om țere rânduit în toate lucrurile. Fusese însurat, dar nevasta nefindul pe plac, o lăsase. Del' nu-i plăcea o mui și...

Ili era... cu Alecu Ștefănițu, un om care sedea lângă primărie, bun gospodar și cu rost la treabă. Alecu avea soție, ccași frumoasă spre șoseaua ce ținea satul drept în curmezis, apoi vite, însă fără tot ce trebuie unui om ca să trăiască bine. Și Ili nu avea un alt prieten mai bun ca pe Alecu. Ce stia unul și ce altul și așa trăiau în bună înțelegere. Ba la nevoie se ajutau unul pe altul, fie cu parole ori cu alceva ce puteau fi la îndemâna fiecăruia din ei. Alecu era de mic copil pușgar; dar toamna și mai ales iarnă, când munca se isprăvesc, când roadele unei veri întregi se adunau acasă, zămăvindu-se lucră, pleca în pădurea de aproape și ducea lemne la oraș. Bori buni, căruța la fel, de ce ar fi stat degeaba? Trecea timpul ca și cum nu era.

Într-o seară Alecu veni cam supărat, ccași, lucru deosebit până atunci în casa lui. Ce pățise, ce afluase, nu împărtăși nimănui. Doar mânca ceva așeză restul în traisă, își puse mantaua blănită pe el și se jușugând boti la căruța, o porci spre pădure, lându-și seară bună de la nevastă sa Arina. Cu un hăis! și cu un ceal! dispăru pe... la stânga, după...
... de nori albi și plumb. ... un vânt pătrunzător, o noapte cam friguroasă se...

... de nori albi și plumb. ... un vânt pătrunzător, o noapte cam friguroasă se...
... ei, înșe, desi pierdută prin... se făceau repede la vânt, arunca o lumină potrivită pentru...
... de vânt, făgăduie până departe în întunericul... de

... de vânt, făgăduie până departe în întunericul... de

deplin. În muntea lui Alecu se obișnuiau fel de fel de gândiri, care mai de care mai ciudate.

— Nu se poate, își zicea el, ca Arina să fie așa cum îi spusese cumătru-său Ionică. Cum adică, în mca lui, așa de curaj la suflet, să-l înșele și să se ia după vorbele lui Ili? Nu, nu se putea, cu notorul prietenul lui cel bun să-l înșele, tească casa. Dar... Ili mai fusese însurat și cine știe, poate diavolul Po și împinsu-l. Del' de, nașa străină, să-l înșelea eu pe un prosc? Să-l fi spus Ionică niștejuni, cum că a văzut pe Ili când dela Arina, când Alecu nu era acasă?

Și un pic de îndoielă răsbăta în sufletul omului nostru.

— Nu se poate, se gândea el, — să se întâmple tocmai așa, — și eu o învățatură de la Ili, îndemnat tot la mers.

Tot mersu păcă la revărsatul zorilor, pe drum și ajunsese la pădure.

În tot timpul gândul dela Ili nu-l slăbise de loc. Intrat în pădure se îndreptă spre casa pădurarului, și în câteva cuvinte se și făvoi cu să încerce un sfert de lună, iar când soarele arăta miezul zilei el intra cu căruța de lemne în oraș. Un om îi cumpără marfa și Alecu se îndreptă spre casă, iarși gândul la vorbele lui Ionică îl făcu să se mai răzgândească și când intră în satul lui nu fei de fior îl străbătu din cap și până la picioare.

Acasă lumina în odaia de casă, care niciodată nu fusese așa luminoasă; poate cine știe ce va fi! Omul trase căruța în curte, dar o umbră trecu repede pe lângă casă, se strecură pe furig după gardul din, spre șosea și dispăru în întuneric.

— Da! da! acum m'au asigurat eu, și voi face cum e bine, — gândi Alecu în muntea lui — liza surcătă! mormăi el sbuciumat de mânie, și intra în casă.

Nu-i mai trebuia de acum 'naltate nimice: casa lui fusese pătată de o faptă urâtă; dar totuși el nu veșta și se va răzbuna cum e bine.

II

Zilele treceau în sir tot așa de măhnite ca și sufletul lui Alecu Ștefănițu; nu mai era în casa lui veselie de altă dată nici mișcarea de mai înainte.

Omul venea acasă mercur și rat și fuerunt, dar nu deșertă la nimeni, accca ce-i rodes; o răsplata datorită.

Într-o seară de Decembrie crivăț geros și uscat suflă acelușor diușper mieză noapte, iar se lele una câte una apăreau și se reau ca niște lumânări, aci... aci știnsse. Purțina răpădă de... se era tocmai bună de... de jucărie vântului noștrii, plecă de acasă mai vesel ca altădată, cu ceva sub haină, și se îndreptă spre marginea satului.

Știa ei unde merge, și ce avea de făcut.

Aflase și minutul când bulgarul Ili trecea la oraș pe podul de pe izul din partea de răsărit a satului. Trecea cădare și tocmai pe unde Alecu îl aștepta.

Omul nostru se așeză lape rchiștile de pe malul izului, așa că numai bine vedea ce se întâmpla pe șosea; dar nu putea să observe de loc. Aștepta din ce în ce cu mai multa birare de seamă; căci nu vroia să fie de răsuși unei lumi în trezirare și la față uricioasă pe trecută în casa lui; ori o viață cinșită ori de loc.

Dar deodată înlipse urechea sa: dat nu propăit se scuză de de parte. El este, gândi Alecu, pipăindu-se la braș și pințindu-și cănt pntea răsuflarea, ca să audă mai bine: Ili este și răspunde parca totuși: acum era acum. Plănuși se știe.

Întă că Ili avăra și venea țiuș spre pod. Peste puțin se sui pe lemnele podului care trosăură. Că o fiară salbatică, ce nu a măncaș de mult, Alecu se repezi înaintea călușor ce ducea pe notar; o mână pe hăt și calul sătu. Iar cât ai fi clipit, mâna cealaltă prăbuși pe bulgar de pe cal; o împunștură, un răcnet scurt, o zăvătură supra adanc și corpul greu al... spurecate" huru în apa izului și ghetată de curând. Ală! Iar omul nostru se întoarse acasă și o porci spre sat în timp ce surcătă... chiușilor fără frunze, se pierdă în vântul geros de noapte.

D. ZAHARIEȘ

PENTRU MAI TARZIU

Si când vre-odată 'n ore triste
In mîntea ta înfrigurată
Vor răsări icoane șterse
Din vremile de altădată.

Si când iubirea noastră sfântă
Va fi o palidă-aminire
Iar nesfârșitele regrete
Vor stăpîni a ta simțire.

Să-ți amintești de-a mea durere
De nopțile pustii de jale
Și de tot sbuciumul amar
Ce-ai picurat pe-a vieți-mi cale,

Iar când nebuna suferință
Pe sufletu-ți va fi stăpîndă
Să-ți amintești de tot trecutul
Și de iubirea mea păgîndă.

Atunci o lacrimă târzie
Prinos adu iubirei moarte
S'arunc-o floare 'ndoliată
Pe ceru ul viselor deșarte

Aneta Dumitriu-Țepeș.

DOR

dedicată lui SALES
Fiu prieteg al unor gânduri,
Blande ori mai aspre; dorul
Este taina ce te poartă
Către cei iubiți; fiorul
Ce încătusează mîntea
Inimilor suferinde,
Când in crudă izolare
Intristarea le cuprinde.

Și pe-a visului aripă
De nasc lumi îndurerate,
Golul inimei îți pare
De ne 'nvins, căci sîngerate,
Gîndurile ți se agită,
Pier în lumea de imagini,
Pe când tu cunoști stîncia
Doar durerea fără margini.

O, dorință! Tu născută
Din al gîndurilor sbor;
Tu neant, ce 'nvălu lumea
Cu-al tău fald dăunător;
Nimicește-mă 'n văltoarea,
Ce mi o hărăziși nedrept,
Și-astfel, dorule, azi dușman,
Fiți-voi cel mai bun adept.

I. N. Minculescu-Mirăneș

Aug. 1920.

DOMNIA LUI PLUTONE

de Dr. I. Kiriac

CAP. IV.

La început, Plutone a fost considerat ca Zeul semănăturilor și al bogăției agricole, de unde și numele ce i s'a dat: (Plutos bogat); mult mai târziu el devine Zeul infernului. Pluțone a venit în luna Iulie când i se aducea crude sacrificii: moartea crimiștilor, trădătorilor și vrăjmașilor patriei și totdeauna câte 2: căci numărul zeului era favoritul infernului iar cel al Cerului. Probabil, de aici a rămas consacrat obiceiul protestanților, ca serbările să rugămintea de mulțumire adu-

se ființei supreme adică lui Dumnezeu, să fie anunțate prin tragere de tunuri în număr fără soc, așa precum se face și la noi în ziua de 10 Mai sau în noaptea Paștelor prin 101 focuri de tun.

Pluton numit de greci Hades și Orcus, jurase că nu va fi în contact cu oamenii cei buni și că nu are să practice decât vătărea și știința. Jupiter însă, pentru ca virtutea să nu fie prea mult încărcată cu bogăție, a orbit pe Pluton încă fiind tânăr și având cei mai frumoși ochi din lume și i-a dat domnia infernului luând numele de Dis, sau Dișis iar apoi și vederea. De atunci probabil oamenii buni sunt săraci iar cei răi bogăți.

Se crede că aici e vorba de Plutus (Ploutos, căje odată și Plouton) fiul lui Iason iar a-

cesta al lui Ios sau Electra, unul din Plejade. Acest Iason având amor cu Ceres, Zeița abundenței a născut pe Plutus devenit zeul bogăției. Dar pe de o parte în război pentru înfruntarea arătată de Ceres lui Ios și Iason avusese și el amor cu ea născând pe Proserpina, iar pe de altă parte că acest Plutus distribuia bogăția în neștire și după bunul său plac, Ios l'a orbit, căruia pîndu-l în acelaș timp, de aceea așa dar că s'a confundat Pluton cu Plutus din cauză că numele lor se pronunță cam în acelaș mod avînd însă decosebire mai în scriere. De aceea s'a identificat unul cu altul.

Numele de Hades ce are Pluton e dat de Greci ca provenind din Haidos, (Auzis) ce însemnează a fost invizibil, de unde

*) Acest capitol este completamente revăzut și adăugit cu legenda Proserpinii cu Floarea Narcisel.

poi tot, (*Adys*); aceasta drept a-lorune că cine intră în stăpânirea lui nu se mai vede; iar cuvântul *Orcus* e de origine latină: *Orcus*, însemnând *moartea*. Astfel: *Orcum morari*, înseamnă a evita moartea, a întârzia de a muri; precum *orco demittere*, înseamnă a trimite în infern a sacrifica morții, a ucide. Numele acesta însă părându-se prea sinistru pentru a fi pronunțat în timpul sacrificiilor, s'a înlocuit de Euripide cu acela de Pluton având înțelesul de ființă înărcată de bogăție: ca unul ce fiind regele adâncimei pământului are sub stăpânirea sa toate izvoarele de aur, argint, fier, cupru, etc. etc. Pe lângă aceasta, el fiind fiul Zeitei Ceres ce stă pînă la partea exterioară a pământului proprie agriculturii, este învoat împreună cu dânsa, la scopul ca omul să aibă de odihnă și îndestularea semănăturilor iar în același timp și găsi-rea de comori: așa e *lăcomia aceluia lumii*! La Romani, Pluton e numit *Dis*, dela *dives-divitis* bogat, de unde apoi *DispaŃer*: Zeul sau tatăl cel bogat iar la greci numit *DispaŃter* precum a-Ńanci cînd el inspiră frică și vânt se numește *Vae Jovis* (*Vai Joe*) ori prin contragerare *Vaejovis* (*Joe* cel sinistru).

Pluton, făcînd parte din numărul marilor Zei, putea să se urce la Olympie oricînd, deși locuința lui era în fundul pământului. Astfel, cînd a fost rănit de Hercule în lupta ce a fost pentru liberarea lui Theseu, imediat s'a urcat în Olimp plîngîndu-se lui Joe, care pe loc i-a dat pe renumitul medic *Poeon* fiul lui Esculap, ca să-l vindece. Pluton veginează pe tronul său aurit; dar cum el nu știe ce se petrece afară se înspăimîntă groaznic cînd aude tunetele trimise de Joe din Olimp în urma certurilor ivite între Zei; și cum el totuși nu știe de unde provin asemenea sgomete înfrîtoare, fiind cuprins de frică sare în sus după tron ca și o minge, crevînd că este vorba de vre-un complot pentru distrugerea împăratului său. Pe de altă parte însă Homere afirmă că Pluton aude rugăciunile oamenilor ca și Feriștii ce sunt ficele lui. El

avînd puterea să facă nevăzut pe oricine, are și el la rîndul său o *casă*, pe care puind-o în cap nu-l mai vede nimeni, precum de asemenea nici Zeii nu se mai văd cîd o cer împrumut dela dînsul, or le-o dă el în anumite scopuri. Această minunată casă era făcută de Vulcan împreună cu ai săi Ciclopi. El mai avea și o vîrgă cu care conducea pe morți în infern. Dintre toți Zeii Pluton e cel mai nemilostiv, fapt pentru care oame-nii îl și disprețuesc mai mult. De aci și diferitele numiri ce mai

ton i se aducea sacrificiu în timpul nopții berbeci negrii cărora le puneau între coarne tîmbe aprinsă și aplecîndu-le capul la pămînt. Soldurile animaŃului erau în special consacrate Zeului. Pluton avea templu și la Roma, iar locuitorii din Syracuse sacrificau în onoarea lui în fiecare an 2 berbeci negrii aproape de fîntîna Cyana, unde răpise pe Proserpina. La început locuitorii din Latium îi sacrificau chizze oameni; dar jură înlocuții mai tîrziu cu tauri și berbeci negri totdeaceu în număr pereche,

Fig. 5. Luntrașul Caron cerînd oboi dela umbrele morțitor

avea ca: *Adamastos*, inflexibil; *Stigeros*, teribil, etc. El își inchide regatul în așa mod că nimeni nu mai poate să iasă din el. Cu toate acestea Pluton avea temple în multe orașe din Grecia și era învoat de solicitanți isbind pămîntul de 2 ori cu mâinele. Astfel *Althea*, dorînd moartea fiului său Meleagru fiindcă îi omorase pe cei doi frați ai săi, deci unchiul lui, dînsa învoacă pe Pluton isbind pămîntul de două ori cu mâinele în mai multe rînduri chemînd în ajutor atît pe el cît și pe teribila *Persephone*. Lui Plu-

conțrar cu ceilalți Zei cărora le plăcea numărul impar. Invenția ca animalul să fie înjunghiat, preoții își descopereau capul apoi făcea ca sîngele să curgă într-o groapă înadins făcută și transformata apoi în cenuse toată carnea. La 20 Iulie, singurul templu deschis la Roma era al lui Pluton, cînd se făcea aniversarea sărbătoarei sale. Dintre flori, *Narcisul* și *Kiparosul* erau favoritele lui Pluton. El e reprezentat avînd o figură cruntă, cu părul capului lăsat pe frunte cu o coroană pe cap și o largă tunică ce-l îmbracă de sus pînă

Jan. El ține în mână cheea infernului, pentru care se numește și *Cleiduhos* adică păstrătorul cheii (Kleiduhos); lângă tronul său s-au Furiile și Horele iar la picioare. Cerberul păzitorul infernului.

După ce Saturn fu alungat, Teo la puterea supremă răzând și singurul Zeu al cerului, pământului și al oamenilor. Lui Pluton drept recompensă i-a dat domnia infernului, fiind în același timp Zeul înmormântărilor și al morții. Regatul său însă era așa de trist în cât nici o Zeită nu a voit să-l ia de bărbat. În adevăr: locuința lui era așezată în mijlocul pământului la o distanță egală cu aceea de la cer până la pământ, și unde soarele și lumina nu străbăteau pe pragul ei se afla durerea și înfrustrarea având aiături de ele *boala, bătrânețea, frica, munca disperată și silnica, moartea și sozorul*. În același timp războiul și discordia își arătau capetele brăzdate de serpi iar Furiile căteau alături cu sutimi de alți monștri așezați la intrarea acestei fatale locuințe numită *Avernul*. Aci un drum lung și înfrumescos era singura cale a nevrocitelor suflete ale morților; aci curgeau 5 fluviuri: 1) *Acheronul*, râul suspinelor, alimentat din lacrimile celor vinovați. 2) *Cocytul*, ce înconjura de jur împrejur infernul și era format din plânsurile celor răi, 3) *Styxul*, fluviul urei și al mâniei ce înconjura iadul de 7 ori și pe care Joe și toți Zeii jurau și cuvântu pronunțat în numele său era inviolabil, iar sperjurul cădea în nemișcare stând în targie timp de un an după care la deșteptare rămăca izolat nepermis la adunările și masa Zeilor timp de 10 ani. 4) *Phlegeton* cel mai grozav dintre fluviuri, ce se rostogolea în valuri furioase formate din foc și smoală și unde se arunca pentru vecinicie sufletele criminalilor, și în fine al 5-lea era *Letea*, ce forma bariera dintre iad și râi adică *campurile Elysee*, din care se bea apa uitării rețelor suferite de către sufletele destinate tericiei dar unde erau aduse într-o barcă condusă de luntrașul *Charon*: om gânditor, morăcă-

nos bărbos, cu haină murdară și veșnic stând cu lopata în mână cerând tuturor un obol, (La siava), pe care dacă nu l'ar fi avut în lumea cealaltă pus în gură în momentul înmormântărei, nu erau primiți ci siliți să trăiască o sută de ani în pribegie. (Fig. 5).

Fig. 6. Câinele Cerber păzitorul infernului înfrânt de Hercule.

La intrarea palatului se afla ca păzitor câinele *Cerber*: un monstru cu 3 capete, după *Hesiod* cu 50 iar după *Horatius* cu 100, având coada de balaur iar împrejurul gâtului serpi, fiind totdeauna deștept și cu lătrături ce răspândeau o groasnică triecă. Acest monstru, gata să sfârșie pe or și cine era îmblânzit

loc omorât. Astfel a fost sfârșiat *Piritous*, care împreună cu *Teseu* voiau să fure pe *Proserpina*; a lăsat însă liber pe *Eneea* dându-i o turtă de miere preparată de *Sibilla*. e precum și pe *Orpheu* fiind adormit de cântecele sale melodioase cu lira. Singur *Hercule* a reușit să-l lege, ducându-l la *Trezena* ca triumf; după care apoi l'a trimis din nou în infern. (Fig. 6).

Tot aci se vedeau cei 3 judecatori neîmblânziți: *Minos*, *Eaco* și *Rhadamanthe*: bătrâni cu frunțile severe și figura sbârclită, cari steteau pe tronurile lor de fildeș dând sentințe irevocabile și crude; acolo în fine se aflau trei împrejuriri de ziduri înalte cu porți de aramă fiind închise suflutele culpabililor, pe cari Furiile, fiicele nopții, ce aveau pe cap serpi încelăciți se întrunașuerau, pe când ele țineau într-o mână o făclă aprinsă și în cealaltă un bici făcut din șopârle turmentau pe condamnați iără să le lase cea mai mică odihnă.

Deci cine putea să sufere acolo? și mai ales cine putea să trăiască într-o asemenea lume

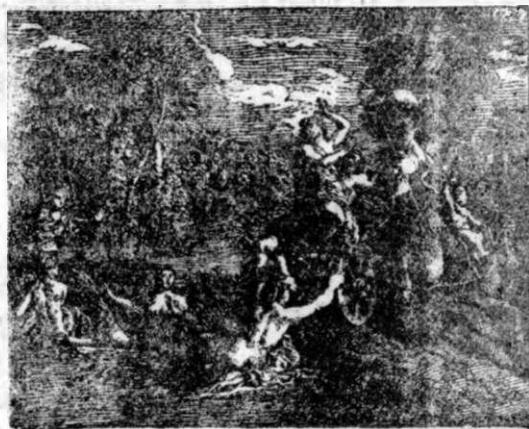

Fig. 7. Rapirea Proserpinei de către Pluton. (După *Ch. de Lafosse*, muzeul Luvru)

de morții cari veneau, aruncându-i o turtă de miere ce aveau pusă în cosciug de familie împreună cu obolul lui *Caron*. El prin țipetele sale împedeca pe orice mort să fugă din infern, precum de asemenea nici un om viu nu putea să intre fiind pe

tristă, fără viață și plină de groază?

Acesta era cuvântul pentru care nimenea din Zeite nu voia să devie soția lui *Pluton*; și aceasta cu atât mai mult că el mai avea și o figură desagregabilă fiind bărbos, matur, cu fața

tristă și întunecată: în afară de imputarea ce i se aducea, că era plin de fum și mirosea a iu. mingine! De aci și numele de *Aidoneus* ce mai avea Pluton, provenit din *Aidos* ce însemnează desagreabil, displăcut. El în să, neputând trăi singur, când vede pe frumoasa *Proserpina*, fata zeiței *Ceres*, imediat se amurezează de dânsa pe care o și răpește. Scena aceasta s'a petrecut pe când Plutone, pentru prima și ultima dată, venise și el pe pământ și se dusese în Sicilia să examineze dezastrele produse de *Typhaon* ce fusese aruncat acolo din cer de către *Joe*, în războiul ce avusese cu *Gi. ganții*. Aci *Cupidon*, zeul amorului, după îndemnul mamei sale *Venus*, aruncă o săgeată în pieptul lui *Pluton* transformându-l imediat în omul cu desăvârșire amurezat. Și precum în acest moment *Proserpina* se afla prin acele locuri împreună cu alte *Nymfe* culegând florile pe loc se inflăcărează de frumusețea ei, și fără nici o întârziere o și răpește cu ajutorul lui *Mercur*, punând-o într'un car de aur tras de 4 cai negrii: *Orpheus*, *Aeton*, *Nyxalus* și *Alastor*. (Fig. 7). Dar *Cyana* — o vesjită *Nymphă* a Siciliei — văzând această conduită și fiind plină de indignare iese înaintea lui *Pluton* oprindu-l din mers făcându-l și o aspră morală. El însă infuriat imediat o transformă într'un rău ce și azi poartă

numele ei — pentru ca astfel să nu mai poată spune la nimeni de răpirea ce a făcut, — și prin însuși corul ei își face drumul înainte. Ajuns în infern. *Pluton* domnește împreună cu *Proserpina* puind-o la stânga tronului său de fildeș, având călărele *Cerber* la picioarele lor iar *Eumenides* (*Furiile*), *Parcele* (*Ursurile*) și *Horele* (*Ceasurile vicietii*), le înconjurau tronul.

După altă legendă, răpirea aceasta s'a petrecut astfel. *Proserpina*, împreună cu *Nymfele* fiecele Oceanului, alergă desfătăndu-se printr'o livadă plină cu flori strălucitoare, a căror viață imagină era ea însuși fiind mai frumoasă și mai plăcut mirositoare de cât toate viorețele, narcisulele, trandafirii și mulțimea kiparosilor ce împodobeau acea încântătoare livadă. Dar mai presus de toate, floarea *narcise* atrage atențiunea *Proserpinei*, prin strălucirea și frumusețea ei. Atunci dânsa în admirațiunea ei se apleacă și își întinde brațele ca să apuce cu mâinile acea minunată floare. Dar în aceeași clipă o largă deschidere în pământ se face și prin care, *Zeul infernului* esind, pe loc o coprinde în brațe și fuge cu dânsa din când-o târziu în locuința lui. De atunci *Noreisul* e considerat ca floare fatală, de oarec iar mecul său e în stare să omăgească pe o tânără fată a căreia în mână unui câpitor. *Narcisul* este deci floarea care adoarme

simțurile viitoare cu somnuri ce de moarte fiind simbolul ce caracterizează viața în moarte când trece din lumea lumii în acela a întunericului etern. Dar iarăși *Narcisul* este imaginea vegetațiunii care după ce înflorește primăvara, dispare fiind înghițită de pământ.

Dar oarec ar fi legenda, *Proserpina* devine soția lui *Pluton* a luat numele de *Persephona* ce însemnează producătoare de moarte: (de la cuvântul grec *ferin* și *fonon*). De altfel, conservatului nume al acestei *Zeițe* era *Cere*, ce însemnează fată tânără, și numai după ce a fost răpită de *Pluton* a luat numele de *Proserpina*, provenit din cuvântul latinesc *proserpo*, *proserpere*, ce însemnează a țera; simbolizând evenimentul căd ei a fost țerată de la suprafața pământului în adâncul infernului. Pe lângă acestea *Proserpina* mai are multe și diferite nume ca: *Proserphona* (înteligentă), *Despoina* (suverană), *Epona* (formidabilă, ingrositoare), *Leucipe* (cu cai albi), *Leucetora* (cu brațe albe), *Megalathea* (marea zădărnă), *Pericasta* (foarte frumoasă), *Proserpina* (prima plăcută), *Tanaisphra* (ce merge cu pași largi) și în fine *Soleira* (conservatoare). La Romani, *Proserpina* era numită *Juno inferna* sau *Averna*; după numele porții de intrare al infernului numit *Avernus*.
(Va urma)

L. Kirice

GAROAFĂ

In paharul de pe masă
O garoafă stă să moară;
Mână albă ca zăpada,
A cules-o 'n fapt de sară.

Cad petale vestejite,
De pe lujerul subțire
Și cu ele se sfârșește
O poveste de iubire.

Zi cu zi, tânjind de dormi
Unei raze dela soare,
In paharul de pe masă,
Palida garoafă moare.

George A. Petre

UN DOR

Pe culmea dealului măreață,
Bisericuța 'n zori s'arată
Dintr'o pădure de verdeață:
Inseamnă 'n zare alba-i pată.

Cu ceru 'n zare una face,
Tot lanu 'ntinselor câmpii
Cântând eternul imn de pace,
Se 'naltă-'n triuri ciocârlii.

An. Navrătie

LUI MAGEDONSKI

CANTEC

Plecând capu 'n fața morții —
Precum sacia s'apleacă
Când bănuță-i de tempeste —
Macedonski, supus sorții
Ce ne zice la toți «pleacă!»
Printru noi azi nu mai es.e!

Nu mai e... Ce rădăcire!
Făcând azi ultimul vas,
A trecut în nemurire.
De-a pururi a rămas
Suflet căre-armonios,
Cu simfrie vibratoare
Și a gândului splendoare,
A cântat ce e frumos!

Vântu 'mparte
Frunze moarte
Peste ori și ce cărare

Și aduce
Înc'o cruce
Pentru cea din urmă floare...

Și în noapte
Stranii șoapte
Spun că-ți bate iarna 'n
geamuri.

Care vine
Să anine
Albe flori pe goale ramuri.

Și bătut de vânt de ploaie
Și de toamna asta moartă,
Dorul meu — drumețul veșnic —
Tremurând își bate 'n poartă.

Craiova, P. Vater.

N. Ținc

LA NUNTA LUI PETCU

— Urmare —

Ali se adăncesc printre bă-
lăși și cruci, spre cîmpotniță
și tras cu „pistoalele” de fac
câștilor poștă la lătrat.

De atunci din biserică, Mirii
s-au văzut așa cum năzuiam:
dama să te ții jos, chef, tîm-
băci — seacă. La întoarcere
o las pe jos înghițind toată
„soacra” cu jocurile și stă-
pînd tot vînduțul cu țipete.
Je cu căștele lor. Lăutarii se
sînt cîntat de după ei. Cîte d'at
cîștele au văzut ei! S'au în-
dăruit de biserică la usa
cîștele, papa și cu dascălul lo-
cui, își împart cîștele și-si
cîștele.

În fața casei mirelui se o-
lesc cu toții și încep „a doua
„soacra”. După ce ridică tot
pîștel din drum și dă pace să
se coboare și s'afunde 'n ograda
mirelui, unde așteaptă a-
cîștele și țete să joace. Mi-
rele se oprește în prispă, pe
cîștele țete, plutari, în un
țete și țete de mirele în
cap cu vorbele astea: De! mi-
rele, că de-așcum intri în

rîndul femeilor — și ea se în-
tristează o seamă. Se încep
jocurile: plutarii sunt prinși
împotriva. Țăneretul se adună
din ce în ce mai mult. Pe scau-
ne sau în picioare... țetei,
bătrani, privește la „țineretea”
ce saltă de zor și gîndesc la
vremurile când și ei făceau
aceleas joc și când nu se lăsau
nici ei — pradă osteneții.

Unul fluieră: se sparge jo-
cul: flăcăii se îmbuzăsc spre
lăutarii: — Zi sîrba maicilor —
zi-i una ea la usa cortului.

— Na! lasă mai bine „brău-
țelul. Lăutarii, zăpăciți, trasi
cînd de mîneacă vai de ei! se
uită țintă la toți și nu știu de
unde s'o înceapă. Încet, încet,
tare și mai tare, începură nici
una nici alta: o horă. — Bra-
voooo... asta-i bună.

— Zii hăăă, hai, hai, hai
și o joacă în lege.

La fiecare odihnă, bațistele,
înflorate, îmbalsamate cu
„parfumiuri din țarguleț” —
îșifăje în față țete trandafirie.

La sături de fete strălucite
salbe de galbeni; la cap, prin-
se cu îngrijire florile roșii se
iau la întrecere cu rumeneala
obrazului. Mircasa, mureață,
cu boteala ea o coadă de pînă,
pășeste lin și-si stăpînește
zămbetului.

Doi câte doi, părechi, își
prind mînețele pe la spate și
asa... în vorbe frumoase, ba îi
mai cîntă și de dragoste, se
plimb prin ograda curățită,
stropită, vereticată. Când și
cînd, lelea Mitina, cu ochi de
„soacră mare” zămbeste și co-
pîilor și pietricelelor din ca-
le-i. Și copacii surdă și ei
șoptesc în taină; colbul, ce se
ridică de pe sosca, în bătaie
razelor soarelui ce prinde a
scăpata — pare a se fi schim-
bat în pulbere de aur. Lăuta-
rii, după ce mai începeară „ra-
chiul dela deal” își sterg mus-
tețile cu mîneacă — p'ascuns—
atinge unul arcușul pe vioară,
altul cîcănelele pe tambal...
aschia... de cobză.

„Tineretea“ dă năvală ca la colivă și încep să joace. Ochi lăutarilor scapă scântei scântei. Se potese și ei în mijlocul horei să facă față tuturor. Fiecare își are atârnat de lăută câte un șerveț frumos vârgat.

Tijică, cu vioara îndesată'n umăr și bărbie, se silește să zică ce poate ei mai bine; toată inima, roată dragostea lui de „artisi“ o picură în coardele vioarei hodorogite și crispările-i de pe frunte par rânduri-rânduri de slove.

Din fundul șoselei, dela coșitura fântanei lui Tudose se aud chiote lungi, sunete de lăute, furate de vânt, cobză, vioară, tambal, și după câteva clipe se aud mai lămurit: se pricep că-s oameni cu veselie mare.

Sgomotele se înțeleg și mai bine și se talmăcesc crâmpce cântate de lăutari și niste binecuvântări grele: Hiji, hi, trăiască, fericire, viață, Duhinezcu.

Se apropie: sunt pocânzeji. Înaintea lăutarilor, și printre ceilalți soli se află tatăl mireșii, triumfător ca un împărat întors dintr'o luptă câștigată — surâde, chieue și cearcă a întra cu toții în ograda unde hora se întărată și mai, și și lăutarii cântă cu aprindere.

Chiotele: își sparg urechile, te spăimântă, jocurile te amăgesc și îți se pare că așa veselie cuprinde întreaga lume.

Uți de zina de mâine, de prășit de opinea ruptă.

— Haji, haji, hai — și chioțese pocânzeji în ograda: hiji, hiji, hiji, zii mă, zii, un lăsa! Pocânzeji își fac horă deoparte și privește-i acum ce zor pe ei și cum se iau la întrecere, care ridică mai mult colb, care dupăe mai tare pământul. — Haide-ha, haide-ha, hiji.

Un moșneag, Isaac, gazda învâțătorului, își dă părerea: „Aia dela târguleț îi trag mai bine, cusere. Toți vrând-nevrând se încheagă într'o horă și lăutarii se strâng la un loc, ca niste găini; și zic... Deoparte, în magazie, lângă o vâlvătae de foc, baba Floa-

rea, îndeplinea profecția notarului; Dumitrache și când și când își mai ridică ochii și'n spre lăutari și mai tremură dintr'un picior, măcar, așa, de-afurisenie..

În drum sus pe uluci, în jurul horei, răsăriți, copiii își dau coate, răd și tipă înnestire glumesc, se joc cu praș sau privesc cu nepricepere la truda lăutarilor și la ostenitul atârtoarelor.

Alții, mai răsăriți, mai indiscreți, se amestec în mijlocul horei, tropăesc de câte-va ori cu inima cât un purcă și apoi... basti ca pe lângă gluga de porumb — se opresc cât colo, făcând din mâini cu: „săc, săc, săc că nu m'ai prins“!

Se înserează de-abinelea. Un flăcău, se înghesuie să vadă fata lui Tijică: — Zi-i „ca la Breaza; altul mai ambițios: — Las' să zică: Brănețul. Că erau toți aveau câte-un gust. Iată găleava și pâruiala gata: dă-i, mă, nu lăsa... — Frate Gogule, scapă-mă, că-l mănânc o viu — Na! aa ca la Breaza, Vai de chica, de bretonul și de cojocul ălui cu Brănețul; mai ură ce avușese Ciobanu pe ăla nici că se mai află; poate d'ăia îi plouau pe spete coșcogeamite ghionturi și câte alte babătăi.

Vine soorul mireșii: măi, băieți se face la o nuntă, astfel?!

Măi, flăcăiși, măi, Dumitrice, nu-i frumos... voi neamuri. — Ia lăsa-mă în apele mele; ce teameșteci d'ia om bătrân în tinerețea noastră — și mergi înainte cu treaba: Na! na! na și pentru Matei, na!

Mireasa, înceț, zâmbind, se infățisează în grabă ca o zeită a păcii și dăna vorbe, flăcăi s'aură în liniște.

Începe: „Săbăreanca“. Pe unchișii nu-i mai rabdă inimile și se înghesuie în umerii flăcăilor, cereând a țov și ei din picior..

Dar... nu; chip; flăcăi nu-i bagă în seamă; și ghiontesc pe-ascuns și atunci cu un zâmbet scos din fundul ini-

mei veste de — se dau în lăuturi, triști. — Nu ne mai ajută fusele, cumetre, nu...; la cimitir... colo... cu noi... da. — S'a dus al nostru, s'a dus... vom sălta ca mâine în puzderia de vermi din groapă — și flueră a pagubă. — Căsa-i, zău, cumette Dobre, geaba mai sălta a pastiu pârdașnică de inimă, dacă nu mai e al sânge al de ai epurelui... Pății, la dracu, ce blestem!

Se aude „marșul“, cântărilor își iau talmășita spre câș: „măine-i zi de mână“. Băieții răsăriți, ca și viorurile și năruite, împraștiate fără folos, se iau după tinari, iavas-iavas, vorba tureului. Și asta nu doară ca un talmășit canva, vată la „marșul“ ci... unde se vad „dată la reformate“. De ce mai bine n'ar străni o masă, colo în crâșmă la Tache, că-i are mai bun și cu ce pricepere se urcă la câp!... În nuntă nu pot juca ei, dar la crâșmă le joacă.

Pe șoseaua vâruită de roșete luni ei nu atuntesc ci chițiușuc ba la funga lor, ba la șerpre răutatea clocoțor, ba de Petcu... — 25 de Polj sau de pe porcu ăla negru..

— Scump veru, scump. Altul: ce-i drept: Petcu îi om de casă.

— Și ea, mare: fată de tină, bă, zestrăsoară bună, vrea să și fără un pic de cusur, că doar gura satului n'adoare!

Tinerii, parcă au brazișii, nu alt; merg tantosi, în cățăit de ghetă noi cu bătăie flueră și otătând Corbeii a grăzilor ca să-i zăvătescă pe bătrânii ce abea se clătina pe urmă-le, glășind câte-va.

Dar nici flăcăii n'au înghit vorbele, că doar țâșă li-e lângă gâttej: — Bă, eu nu s'o iau pe Veta lui Pota — și surăse sgomotoș. — Tu, hiji pe năsoasa-ăia? Altul: — De cîn' ti-o dă?! Călieu de...!

Lăutarii își încearcă întâi mințile și apoi, după zina următoai începe „marșul“. Am rămas doar ai nuntă: la...

pul mesei, iar s'adun de prin
gat. Sub salcâmi argintati de
farmecul nopții senine, o fe-
mea însirue Pe niste mese
fingi; farfurii, linguri, pâine.
Bune masa.

Tilică, lăutar mai umblat,
și potrivește glasul „ca un ten-
nor” își dă vioafa la o parte
de sub gât și se întărește așa:
„Trăiască.

— Nume mare bine-ți pare
Că și-ți iată ca o floare
Și finis ca trandafirul...

Apoi striga mai infuriat:
— Trăiască... și-și scutură că-
ciula, plecându-se. Numele de
bucurie, și-a pierdut cumpă-
tul ca găina umbrelut: — Dea
D-zeu, Tilică... dea... — și ră-
se sdravăn. Lăutarii ceilalți
și demolează strunele și cu toți
și arăt fețele către „boboci”
și cântă așa:

*Cruceulă de argint
Amândoi v'ati potrivit
Și la ochi și la sprincene...*

Trăiască!... Incep să chiuie
cu totii, alții svârți cu căciuli-
le, alții le dau de pământ; al-
tuli s'apucă și se trag sdrav-
vân de dăr: — Uite-asa — ui-
te-asa... uite...

Târziu, după ce-au stătut la
masă și după ce-au numărat
„strânsura”, lucrurile încep să
se limpezească și capetele să
se turbure.

Se așez la băutura și dă-i...
ceata mării... Mai cu cimili-
turi, mai cu: „hai noroc”, „fa-
că-se”, „drege-se”, mai cu bas-
me, timpul neadormitul timp
se scurge și cocosii sunt la al-
treilea cânt: se orapă de zău.

Doi din lăutari, Pe tăcute se
furisează afară la fereastră și
îngână așa de măestrit din

strune: Zorile dimineții, că
toti, așa turburi la cap cum e-
rau, și-au întors ca niște bot-
lani, urechile înspre geam și
într-o tăcere mormântală, gla-
surile țiganilor păreau scobo-
râte din înaltul cer.

Mai târziu, când faptul zi-
lei, se arată din plin și când
soarele se zăria popânzeii,
chiuind, alături de vre-o căfi-
va lăutari din capu satului,
merg spre muni cu sticla cu
rachiu roșu: semne bune bu-
curia bătrânilor, cinstea tiner-
rilor.

Și, iată... cu toate că dela a-
ceastă nuntă se numără a-
proape doi ani, oamenii tot
nu și-au uitat, ci, cu vre-un
prilej își mai dau în vorbă:
„că strășnic s'a mai petrecut
la nunta lui Petcu.

Stefan C. Ioan-Delaschi.

Flica Mărei

Marea opri pe malul mării. Din
jos lâng pernea cântecul Mari-
corilor. Vasele ancorate în port
scoborau drepețele iar arițele spin-
țoșu aveau cu tipătul lor sălbatec.
Valurile se gâneau unele pe celele.
Ele se încolțeau ca șerpii, se
schimbau în furme de oi albe, în
ochi pământii și dau avânt țăr-
nului sfărâându-se de eșanci ri-
cipindu-se în reji de mărgăritare.
La orizont marea se întindea ne-
sfârșită și albastră unindu-se cu
cerul. În basinul portului, copii de
pălar, cu teții brozați înolau și
se dădeau a fund. Din mijlocul lor
ieși o să desprinsă flica bătră-
nului lupătar Azida, flica mării.

„Vrăjitoarea”, îi ziceau unii
vânători, de cum o vedeau, în ochii
și în urechi ascunzi suavălele mării
la în părul său blond tot aurul
soarelui. Am urmărit multă vreme
jocul eburlant al copiilor ce bă-
lăceau în apa sărăcă. Apoi m'am
ieșit pe nisipul alb și strălucitor

ca argințul. Alabastru și îngău-
dorata mare era pietată cu pănze
albe. — albe porumbițe cu arițele
de mătase.

Spre port, gonită de furună,
sbură cu repeziune Zefirul, o lun-
tre usoră ca o coajă de nucă.

Azida zăbind pe tatăl ei se îm-
barea repede, apoi mă strigă pe un-
me:

— Vino! micule Marină, Ze-
firul ne va duce spre țara fetei-
rei, spre țara Ninfelor mării și fie-
rilor frumoase... Și Zefirul dez-
făcându-și arițele lui de pădure a
mării ne fură pe amândoi țărna-
lui.

Cu că vântul ne împingea în
larg, cerul se întuneca și marea
se făcu mai furtuoasă.

— Nu-ți fie teamă înj zise bă-
trânul Iopătar, în seara seța nu
vom avea furtună.

Incepusem să văsosem la rându-
l meu.

Soarele aruncă o ultimă privire

rosiatică peste mare, apoi apuse.
Simțeam cum sufletele noastre plu-
tesc în mijlocul acelei nemărunții
nesfârșite de apă și de cer. Marea
însă se umflă de odată și un val
enorm ridică Zefirul precipitându-l
cu repeziune într-o prăpastie
negră.

Marea scoase un al doilea vânt
sălbatec și cerul se făcu de cafran.
În mijlocul acelei nopți întortoacă-
re zării însă lumina unor stele că-
lătoare care mi arată căma în spre
țărni. Atingând malul, lumina lor
peși, apoi fu înghițită de valuri.
Întrebând de Azida mi se spuse
că ea se schimbase într-o Ninfă a
mării, iar tatăl său, bătrânul lo-
pătar pe care durerea îl împătrise,
se prefăcuse în Farul portului, far
care și astăzi mă privește lung de
câte ori, în nopțile răscolite de
furtună viu de stau de vorbă cu
flica lui Azida — cu Marea.

1920. 15 Noiembrie.

Paul Florentin

MAI SUS

lui N. B.

Pe cerul depărtat
Lucește miî de stele
Când a 'nserării umbră
Se lasă pe vâlcele.

Si sufletu-mi pribeag
Spre ele-atuncia zboară
Cuprins de dăioșie
In liniștea de seară.

Dar «tu» ești mai departe,
Mai sus'ca ori-ce stea
Doar sufletu-mi te-ajunge
Sburând pe raza ta.

Sept. 1920.

Zaharia St.

EPIGRAMA

Unui poet ilustru, dar... necunoscut.

Prietine ești prea ciudat
Spunând ades că am furat
Idei din versurile tale.
Te-asemeni zău, c'un biet calic
Care cerșind un firfiric
La X. sau Y., — dezolat
Că tot n'a strâns nici cinci parale,
In gura mare a strigat
Că l'a furat un om bogat!...

Popic

IRONIA ORĂȘULUI

Calea Victoriei dela 6—7 seara

Cine nu cunoaște și cine n'a auzit vorbindu-se vreo dată de mult grațioasa noastră: ca ea Victoriei... Dar nu toți cunoșc aspectul acestei străzi între orele 6—7 seara. Iși din librăria „Alcalay” și îndreptându-te spre Bulevard, privirea ti se oprește asupra inscripției spânzurată de o sârmă la intersecția Victoriei cu Bulevardul, pe care citești: „Automobilisti și birjani. Mergeți trapul cailor.. Țineți pe dreapta”... etc. Este observația ce o roșiește până și cel mai ordinar individ, carcăia însă, conducătorii multelor feluri de vehicule, îi dau proa puțină atențiune, ca unii ce revole sunt grăbiți în viață. Cu ochii în patru traversezi Bulevardul și te oprești puțin în colțul clădirii Cercului Militar, punctul unde din toate direcțiile se adună mulțimea de pietoni. Și sunt mulți, mulți de tot și pe măsură ce clipele trec, imbulzeala devine tot mai mare, tot mai supărătoare făcând trecerea pe trotuare cât se poate de încetată. Și nu numai trotuarele sunt ticsite de trecători;

dar și pavajul străzii tremură sub trapul cailor și greutatea vehiculelor. Din timp în timp strigătoi de „hep” al birjanilor răsună strident prin atmosfera turburată. După puțină vreme de cercetare curiosă a spectacolului mersu același, o pornesti pe partea dreaptă, tot înaintea doritor de a cunoaște cât mai mult desfășurarea mișcării circulanței. Mersul însă îți este foarte anevoios. Furnicatul de pedesetri, în trecerea ce o produce — unii ducându-se și alții venind — abia te lasă să înalțezi. Un convoi funebru și tot s'ar mișca mai repede, de cât imensa înșasă de oameni ce se vântură înainte și înapoi cu toate că cei care o alcătuiesc sunt purtați de așfel de sentimente decât ale celor de categoria infimă. Dar deși înținca crește, nu disperi întru cât la orice pas ai posibilitate, să înregistrezi ceva nou. Diferite vitrine, — cu lumini electrice noi, înviorate. — în direcții opuse, înzestrate cu glăjurări de sticlă enorme, — ca și cele cari spânzură pe afară —

instalație modernă, — gem sub mulțimea obiectelor expuse vederii. Ici, la vitrina unei librării diferite cărți, înșirate după timp și autori, printre cari din loc în loc nu lipsește eticheta de „nou”. Dincolo un magazin de galanterie cu diferite reclame e ficefate ca soșite de curând din străinătate atrage mulțime, dar mai ales pe vorbărețele femei și reclamele surdă.

Și tot așa mai departe până ce întâlnesti o vitrină cu alocărat demna de admirat. Dar curios lucru; tocmai în fața acesteia trecătorii prea puțin, ca să nu spun de loc, își îndreaptă privirile.

În vorba de vitrina unui magazin în care sunt expuse cu gust decisebit obiecte de artă națională, executate cu o finețe și dibăcio ce te captivază. Dar pe cine să încante drăguțele țesături? Preținsele noastre Afrodită, mai de grabă dorește să se încântătoare decât atrase de asemenea podoabe neprețuite. Mai numeroase ca oricând, avele noastre, fluturându-și vesmintele

și pancie în vânt, fără necesitate, în costume „à la dernière façon” cu sâmbul gol, brațele desvolate, rochițe scurte, mai scurte chiar decât ale fetitelor de pension, cu piciorușele aproape goale din cauza ciorapilor transparentți și pantofiloror decoițați... te miri că nu se îmbolnăvesc, bietele evesuferinde de alte boli incurabile. Căci cu tot frigul prea de timpuriu ele persistă în cocheta lor manie. Merg, aci mai domel, aci mai grăbite, și picioarele ce li se văd până deasupra genun, chlului cu aspecte de buțuci le dau de gol la cele mai multe origina lor de îmbogățite de război. Mânate de același vânt și cu același tel în gând, ele trec pe lângă tine licet neștiutor de acest spectacol neobișnuit, privind te cupioase de atâta indi-

ferență. Dar totuși, tot tu ești de compătimit. De privirea unei unuia de ce n'ai ascultat? De ce ești grăbit? Cum nu-ți place strada noastră? E Victoria și victoria e a noastră... Noroc însă că scăpat din învălmășeala ce te doboră, o luai pe o stradă laterală spre căminul tău, căutând un drum, drumul cel mai scurt. Și singur în tăcerea nopții pe strada pustie ascultând doar ecoul trist al pașilor tăi, te depărtezi, te depărtezi mare, afundându-te în întunerecul cartierului mărginaș. Și întrebarea ce ți o poți pune dacă și străzile pe unde tu mergi acum, ar face parte tot din orașul acesta, în care pe o stradă a sa este o vesnică zi și o vesnică mișcare.

Moartea poetului A. Mace-

douski a produs o puternică emoțiune în toată presa. Toate ziarele au consacrat articole, — cu elogii și dufioase amintiri pierdutului Maestru. Noui frumuseți nu vor mai izbucni de sub condeiul lui căci „înima poetului a înghetat”. Toți l-au plâns și îl vor plânge după ce l-au injurat o viață în trecut.

Jurați-mă prieteni

Dați-mi cupa cu amor

Veți avea desfulă vreme

Să mă plângeți în zadar.

Evenimentele se succed în tragedia lor: Bolșeviiți reușese să pună o hombă în Senat, care explodează și rănește sau omcăritocmai oameni înțelepți și buni care ar fi putut fi de folos celor care sufăr, muncitorilor.

I. Minculescu-Mirandy

CLIPA

O Pată de sânge și, deasupra cerul ușor al Primăverii.

Capul vestejit crispat și hărbos, al soarelui, nici nu răde, nici nu surăde, nici nu privește pământul. Ochii lui verzi — aproape albaștri — se sting în zare și vânturile subțiri îi flutură părul și barba, care-i întindecă ochii și gura și-i scotura firele moarte prin cer.

Nu vor esi flori din acestea, căci se înecă în balta de sânge — și apoi întrezese!

Cerul se leagănă, se leagănă și suflă vântul și îl alungă

ca pe un balon, ce șterge apele și în grădini, lacușe au prins un miros de trecut și brazdele valide o tăcere de moarte.

Dacă vei treci pe aci, moartea te va cubrinde și pe tine. Inceț și detot, cucii. Parcă ar spune cobacii că oamenii n-nul prin altă viață și unii prin alții sunt morți.

Inceț, inceț, căci pe aci a trecut amintirea, ca un carnet, cu o carte de aur, cu o floare, cu o candelă apoi și cu o cruce de lemn, veche și mi-

că, cum poartă bătrâncle albe și slabe pe piept, sub zăbrani, ce negre.

— Pe aci a trecut amintirea, palidă, vestedă.

Și de aci și de acolo — și de pe câmp — și de pe bancă — și de pe lac — a luat-o vântul și o poartă iar — și iar o plimbă și o zmulge de aci și de acolo, din toate părțile și o trece prin toate părțile. Prin toate țările: ah!.

Răcăciuni. Aprilie 1917.

Mihail Cejarianu

POȘTA REDACȚIEI

Pantely, Reveniți asupra *Nopților albe* căci așa cum sunt au rime greșite în ordinea lor.

T. Păunescu. Nu înțelegem nici ideia nici forma.

Timofte Dimitriu. Din toate numai *Pisica* e publicabilă.

Z. Gheorghiu. Simplu fapt divers.

Julescu. Ideia e hazlie dar stângaciul redată.

St. Cosminski. Și totuși e poezia lui Gregorianu.

Bidelis. Forma o face nepublicabilă.

I. L. Victor. Trimiteți altceva. *Em. Diaconescu*. Nu e încă publicabilă.

Anghel Ostror. Slab tradusă. *Popescu Tudor*. Nu mai s'arutli căci nu vă convinge versul.

V. Leonte. Prea copilăroase. *Teodorescu Alin*. Se vor alege și se vor publica.

B. Grati. Nu merge. *Dumitrescu Urziceni*. Poate *Vijelu*.

Bărăgan. Copilării. *Stela*. în afară de recensie, celelalte se vor publica.

Bademri. Se vor alege și publicabile.

Creabdor. Nici versul nici proza.

Cumletas. Prea decoitată.

Bonifacius. Nepublicabilă.

Tudoroiu. Nu se publică.

Nelu Ciordanescu. Toamna nu. *Stearu* nu.

De la Schela. Nepublicabile. *Scodrea*. Nici una nici cealaltă.

Theodorescu. Confuz.

**Transporturi cu Autocisterna
de Motorină și Păcură
execută avantajos**

NOEL

**Societate Anonimă Română de tracțiune mecanică
București.-Calea Victoriei No. 117**

2121

Blănării

prețuri reduse. Bibor, Nutria, Vulpi a.be, gri, Bi-heron, Lutru, Topă, Herminet, Ori-ce blană pentru mantouri, gulere, manșete, căciuli etc.

Lutru Hudson **Lei 105 bucata**

Blănăria CALEA VICTORIEI 57

Casele Bisericii Krafulestu 1416

Salvator

- Cabinet medical fondat în 1905
de **Medici specialişti pentru boala de PIELE, SIFILIS și VENEREOL**
Tratamentul Bionoragiei prin
prin Metode Electroterapeutice
Electromosaj și Electro-
hypertermie pentru prostatită,
Injecții intravenoase cu Neostizamină
Controlul diagnosticului clinic prin:

ANALIZA SANGELUI

Uretroscopie și Microscopie

- PASAGIUL ROMÂN No. 9
lângă Centrul Național, București
Consult. 11-1 și 5-8. TELEFON 33/61
1506

A SOLT UN NOU TRANSPORT DE PIETRE DE MOARA

de calitate excelentă
Prețuri excepțional de reduse.

De vânzare la

Oficiul Economic al României

București.— Calea Victoriei No. 1 1634

